

כפרות

The *מנהג* of performing *כפרות* can be traced to the period of the *גאונים*:

תשובות הגאונים – שערי תשובה סימן רצט–מר רב ששנא גאון ז"ל ושאלתם האי שאנו רגילים לשחוט ערב יום הכיפורים תרנגולים ואין אנו יודעים מנהג זה למה? אי משום תמורה מ"ש תרנגול מבהמה וחייה הא ודאי קושיא היא. וי"ל שיש בה שני טעמים; אחד שתרנגול מצוי בביתו של אדם מבהמה וחייה, ועוד יש במקומו עשירים שעושים תמורה אילים ועיקר מבעלי קרנים דמות אילו של יצחק אבינו לפי לא דבר קבוע הוא. ועוד שמענו מהכמים ראשונים שאעפ"י שיש מי שעושה תמורה בבהמה שדמיה יקרים, תרנגול מובהר לפי ששמו גבר כדאמרי" מאי קריאת הגבר. אמר רב קרא גברא דבי רב שילא אמרי קרא תרנגולא. ותניא כותיה דר' שילא היוצא קודם קריאת הגבר דמו בראשו. וכיון ששמו גבר תמורת גבר בלבד ואפי מהני ומעלי.

Translation: Mar, son of Shashna Gaon, ז"ל, to whom you asked the following: Our custom of slaughtering chickens on the day before Yom Kippur, on what is the practice based? Is it meant to be a substitute for our being condemned to die because of our sins? If that be the case, then why use a chicken and not a domesticated or wild animal? That practice needs to be explained. It is possible to give two explanations for the practice. One explanation: it is more common that a person would possess chickens than he would own a domesticated or wild animal. At the same time, some wealthier individuals in our community do perform the same type of substitution by slaughtering a ram. The reason to do so is as a reminder of the ram that was used as a substitute for Yitzchok, our forefather, during the Akeida. Nevertheless, it is not common to find individuals who have the means to do so. A second explanation: we heard from earlier sages that although some individuals perform this substitution by using costly domesticated animals, it is preferable to use roosters because roosters are described by the term "Gever" in the Talmud (Yuma 20b) as we find: why is a rooster called a "Gever?" Rav answered: The call of a man. R. Shila said: The call of the rooster. We further learned (Yuma 21a) that Rav Sheila taught: Anyone who leaves his house before the rooster has sounded his morning call is risking his life. Since roosters are described by the same term used to describe man, it is best to use roosters as a substitute and is better than slaughtering any other type of animal.

וכך צריך אוחזו שליה תרנגול ומניה ידו על ראש התרנגול ונוטלו מניהו על ראש מתכפר ואומר זה תחת זה וזה חילוף זה זה מחול על זה ומחזירו עליו פעם אחרת ואומרי' יושבי חשך וצלמות כו' ויוציאה מחשך וצלמות כו' אוילים מדרך פשעם כו' כל אוכל תתעב נפשם וגו' ויצעקו אל ה' בצר להם וגו' ישלח דברו וירפאם יודו לה' חסדו וגו' ויחננו ויאמר פדעהו וגו' נפש תחת נפש. ועושה כסדר הזה ז' פעמים ואח"כ מניה ידו על ראש תרנגול ואומר זה יצא למיתה תחת זה ומניה ידו על ראש מתכפר ואומר תכנס אתה פלוני בן פ' לחיים ולא תמות ועושה כסדר הזה ג' פעמים ומניה מתכפר ידו על ראש תרנגול תבנית סמיכה וסומך ידו עליו ושוחטו לאלתר. תבנית תכף לסמיכה שחיטה:

Translation: How is this ceremony performed? An agent holds the rooster and places his hand around its head, carries it and places over the head of the one who wants the rooster to act as his substitute. The agent says: this instead of him; this as a substitute for him. This man is then forgiven his sins because his

punishment has been inflicted upon the rooster instead of on him. The agent then places the rooster above the head of the one seeking this substitution and then says the following verses: (Tehillim 107, 10, 14, 17, 18, 19, 28, 20, 31 and Iyov 33, 24) Yoshvei Choshech, etc., the rooster's life as a substitute for this man's life. This ceremony is carried out seven times. He then places his hand on the rooster's head and says: this rooster is being condemned to die in place of this man. He then places his hand on the head of the one seeking this substitution and says: you, Mr. A, son of Mr. B, should be entered into the book of life and not into the book of death and says this three times. The one seeking the substitution then places his hand on the head of the rooster as a form of Semicha (placing of the hands on an animal that was performed before preparing the animal for sacrifice in the Beis Hamikdash) and the rooster is immediately slaughtered. This follows the rule followed in the Beis Hamikdash that slaughtering is to take place just after the placing of one's hands on the animal about to be sacrificed.

The גאונים refer to a שליח or a שליח צבור participating in the כפרות ceremony for each person. In the following source, the person who is seeking to substitute a chicken for his own fate turns to a חכם וזקן, a wise and elderly person. A second unique feature of this source is that it reveals that some Rabbinic authorities opposed the practice:

מנהג מרשלייאה תפלת ראש השנה עמוד 127-כפרה-שמנהג רבים מן העולם לעשות ערב יום הכפורים כך הוא: הזכרים מביאין תרנגולים קטנים וקטנות לנקבות ובאים לפני חכם וזקן בבקר קודם שיאכלו כל-128-אחד ואחד תרנגול ויאמ' החכם על כל אחד ואחד חמשה פסוקים אלו ג' פעמים: 'אילים מדרך פשעם ומעונותיהם יתענו. כל אכל תתעב נפשם ויגיעו עד שערי מות. ויצעקו אל ה' בצר להם וממצוקותיהם יושיעם. ישלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם. יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם' (תהלים קז, יז-כ').

Translation: Many follow the following practice on the day before Yom Kippur: males bring young roosters for themselves and young hens for females and come before a wise and elderly man in the morning before they eat breakfast. The wise man says for each person the following five verses: (Tehillim 107, 17-20).

ואחר שישלים חמשה פסוקים אלו יקה החכם התרנגול ויקיפנו סביב ראש הזכר או הנקבה שלשה פעמים ויאמ' שני פסוקי' אלו: 'יש עליו מלאך מליץ אחת מני אלף להגיד לאדם ישרו. ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כופר' (איוב לג, כג-כד). וסומך המתכפר ידו על התרנגול והמתכפר ידו מראש המתכפר על ראש התרנגול ואו' ג' פעמים זה תחת זה זה חליפו זה זה תמורת זה ראשו של זה תחת ראשו של זה גוף של זה תחת גוף של זה גבהו של זה כנגד גבהו של זה דמו של זה כנגד דמו של זה יצא זה תרנגול למיתה ויכנס זה פלוני בן פלוני לחיים ולא למות.

Translation: After completing those five verses, the wise man takes the rooster and waves it around the head of each man and woman three times and says the following two verses: (Iyov 33, 23-24). The one seeking substitution puts his hand on the head of the rooster and the wise man puts his hand on the top of the one seeking substitution and says three times: the rooster in place of the person, this is his substitute; the head of the rooster in place of the head of the person; the body of the rooster in place of the body of the person; the length of the rooster in place of the height of the person; the blood of the rooster in place of the blood of the person. Let this rooster die in place of the person being condemned to death. Let the person be inscribed for a year of life and not death.

להבין את התפלה

וכל פעם יקה המכפר התרנגול ויקיפנו סביב ראש המתכפר ויאמ' שני פסוקים אלו 'יש מלאך'
'זיהננו ויאמר'. ואחר כך ישחוט התרנגול על ראש המתכפר ונסלח לו וכפר עליו. ונהגו לתת
אותו לצדקה עם לחם או פשוט אחר.

Translation: For each person the wise man takes the rooster and waves it around the head of the one seeking this substitution and says these two verses from Iyov. Thereafter, the rooster is slaughtered and the person obtains forgiveness. The rooster then is donated to a charity with bread or with some other food stuffs.

ולא נמצא למנהג זה סמך בדברי רבותי ז"ל כי הוא דמיון כשוף או כמקריב קרבן חוצה לארץ
כי אינו דומה למה שאמרו בתלמוד (הוריות יב, ע"א) 'השתא דאמור רבנן סימנא מילתא היא
ליקה איניש בריש שתא'. ושמעתי מפי חכמים גדולים כי מנהג רע הוא.

Translation: This practice has no link to the teachings of our early sages because it appears to have its source in magic or can be compared to offering a sacrifice outside the confines of the Beis Hamikdash. It is not a practice that can be traced to the following (Horiyos 12a): Said Abaye: Now that it has been said that omens are of significance, a man should make a regular habit of eating, at the beginning of the year, pumpkin, fenugreek, leek, beet and dates. Because of their abundance, they are deemed to be a blessing for prosperity. I heard from some great sages that the custom of Kapporas is a practice that should be avoided.

The **בית יוסף** cites a source that declares that the **רמב"ן** held that the practice of **כפרות** was
דרכי האמורי; the ways of the Canaanites.

בית יוסף אורח חיים סימן תרה'-יש מקומות שנוהגים לשחוט תרנגול לכפרה וכן יש בתשובת
הגאונים. המרדכי במסכת יומא (סי' תשכג) כתב המנהג הזה וכל מה שכתוב בסימן זה הוא
בפסקי הרא"ש למסכת יומא (פ"ח סי' כג) וקצתו במרדכי (שם וסו"ס תשכז) ומנהג זה כתוב
גם בתשב"ץ (תשב"ץ קטן סי' קכה) וכתוב שם שנוהגים ליקח תרנגול לזכר ותרנגולת לנקיבה:
והרשב"א כתב בתשובה (ח"א סי' שצה) בענין הכפרה שעושים לנערים בערב יום הכפורים
מנהג זה פשוט בעירנו. ואף על פי ששמעתי מפי אנשים הגונים מאשכנז שכל רבני ארצם
עושים כן וגם שמעתי שנשאל רבינו האי ואמר שכן נהגו, עם כל זה מנעתי המנהג הזה מעירנו
וכתוב בארחות חיים (הל' ערב יוה"כ אות א') שהרמב"ן אוסרו משום דרכי האמורי.

Translation: There are places where it is customary to slaughter chickens as a way of obtaining forgiveness and so it is found in the writings of the Geonim. The Mordechai in his commentary to Maseches Yuma (Siman 623) wrote about this practice. What he said is quoted by the Piskei Ha'Rosh to Maseches Yuma (8th Chapter, Siman 23) and an abbreviated version is also found in the Mordechai (ibid. and at the end of Siman 627). The Tashbetz presents this practice (Tashbetz Katan Siman 125). He writes that it is customary to take a rooster for a man and a hen for a woman. The Rashba wrote in a Teshuva (Volume , Siman 295) about the act of forgiveness performed for minor males on the day before Yom Kippur. He further notes that the practice was followed in his city. He further wrote: although I heard from reliable sources in Ashkenaz that all the Rabbinic authorities of their land follow this custom and I further heard that the Gaon, Rav Hai, was asked and he answered that the custom was followed in his area, despite those opinions, I discouraged following that practice in our city. I can support my position by citing the words of the Orchos Chayim (Hilchos Erev Yom Kippur rule 1) that the Ramban prohibited following the practice on the basis that to do so was to follow in the path of the Amori (the Canaanites).

1. This source is representative of a number of sources that report that **כפרות** were performed only for minor children.

Contemporary סידורים provide an alternative of designating money instead of a chicken as the substitute for receiving the punishment we deserve. None of the early sources refer to donating money to the poor as an alternative to twirling a chicken and then slaughtering it. Nevertheless, based on the concern expressed in the following source about how the poor felt in accepting chickens that had been slaughtered during the כפרות ceremony, we can speculate that those feelings may have contributed to the idea that money can be used in place of live chickens:

ספר מהרי"ל (מנהגים) הלכות ערב יום כיפור-מהר"י סג"ל נהג ליטול תרנגול לבן לכפרה דחטאים אדומים הם, ויתקיים ביה אם יאדימו כתולע כצמר יהיו (ישעיה א', יח'). דרש מהר"י סג"ל יש מקומות שנותנים הכפרות גופן לעניים, והוכשר מנהג ריינוס שנותנים מעות שוים לעניים דאז לא מתבייש העני מלקבלם. אבל כשנותנים את התרנגול גופי' אומר העני זה השליך עונותיו על תרנגול זה ונבזה אני לו ששלחו אלי.

Translation: The Maharil would take a white rooster to act as a substitute for him receiving his punishment because sins are represented by the color red. By using a white chicken, he could bring about the fulfillment of the verse: though your sins be as scarlet, they shall be as white as snow; though they be red like crimson, they shall be as wool (Yeshayahu 1, 18). The Maharil taught that in some places it was their custom to give the chickens used in the ceremony to poor people. He approved the practice followed in the Rhineland to give money equal to the value of the chickens to the poor. In that way the poor would not feel uncomfortable in accepting the gift. Keep in mind that when you give the poor person the chicken itself, the poor person might say to himself: "do I want to accept a chicken that died as penance for the sins of a person who deserved to be punished by death for his sins. I am uncomfortable in accepting such a gift."

It is worth noting the similarity that exists between the words used in the כפרות ceremony with those employed during a פדיון הבן:

אורחות חיים הלכות פדיון בכורות-ואחר כך אומר הכהן אל האב אי זה חביב לך בנך או חמש סלעים הללו. ואומר האב בני חביב לי יותר ומיד נוטל הכהן הכסף ומוליכן בידו אצל ראש הבן ואומר על הדינרין זה תחת זה זה חלוף זה זה תמורת זה זה מחולל על זה יצא זה לכהן ונכנס האב לחיים והבן לתורה ולחופה ולמעשים טובים וישים הכהן יד ימינו על ראש הבן ומברכו כאשר תשיג ידו לברכו בפסוקים כגון יברך ה' וישמרך. יאר ה'. ישא ה'. כי אורך ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך והדומים לאלו. ונוטל הכהן הדינרין ועושה מהן כרצונו.

Translation: Then the Kohain says to the father: what is dearer to you? Your son or the five coins you are holding? The father responds: my son is dearer to me. The Kohain then takes the coins from the father and brings them close to the baby's head and says the following about the coins: the coins in place of this boy; this as a substitute for that; this in place of that; this child is hereby redeemed by the giving of these coins. The coins then become the property of the Kohain. The father is blessed with life. The child is blessed with the hope that he becomes learned in Torah, that he enter marriage and lives a life in which he performs good deeds. The Kohain then places his right hand on the head of the child and blesses him to the best of his ability. He should include verses such as the priestly blessing and others like that. The Kohain keeps the coins and spends them as he pleases.